

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.11. Tentans eum. Tentat illum Dominus instar Magistri, & Ducis, qui tumultum fingit: aliquando est flaccida fides, etiam in tam magnis Sanctis qualis Abraham, vnde de nobis quo ad hoc Deus, sicut ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

ant. Hæc igitur causa est, cur Christus aliquid facturus miraculum, primò fidem inquirat, vt fundamentum, & hoc est quod modo præcendit, idcirco à Philippo sciscitatur. Vnde emenit panes: Vt illum tentet, hoc est, vt eius pateat fides, quam pectore gerebat absconditam, & quousque illa protenderetur.

§. II. Tentans eum. Tentat illum Dominus inquit Magistri, & Ducis, qui tumultum fingit: aliquando est staccida fides, etiam in tam magnis Sanctis qualis Abraham, vnde de nobis quo ad hoc Deus, sicut de Rege Asa conueniunt.

I. 40
Alia ratione tentauit Christus Philippum

M Odo alia loquamur phrasia, quòd Dominus Philippum tenuerit, sicut Magister Discipulum. Refert Plato in dialogo quos inscripsit de Cratilo siue de recta nominum ratione, & in Alcibiade vulgare vocatus fuisse prouerbum, optimam methodum præceptorum docendi discipulos hanc esse, scilicet post lectionem illis argumenta circa illam dubique proponere, vt ex questionibus & difficultatibus obiectis illam perspicacius intelligant. Prælegit Magister discipulis suis lectionem, illis profundam in communi proponit doctrinam, qua noverint argumentis respondere, quæ illis in particulari quadam materia proponeret illam illi applicando: demum ad vnum eorum accedit, illique dubium obijcit circa materiam particularem non quod ignoret quid sit questionem respondendum, sed tentando & experientiam capiendo, qua ratione præfata ille valeat vt doctriua & quomodo doctrinam in communi traditam noverit illi particulari applicare argumento. Prælegerat supremus hic Magister discipulis suis varias doctrinas, quibus nullæ sublimiores: porro communior illa fuit, & que frequentius occurreret scilicet, quomodo se gerere deberent oppressi laboribus, & aduersitatibus in communi, quale scumque illæ fuissent, fames, persecutiones infirmitates, paupertas, vt videret in eorum omnium letamen ac remedium, illud sumerent generale præceptum, vt perpetuo ad Patrem suum recurrerent caelestem, qui vt talis in se nostrorum suscepit curam omnium in se inuenientem. Nolite solliciti esse dicentes, quid manducabimus: scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Et iterum, Petite & accipietis: quare & inuenietis: pulsate & aperietur vobis. Pro-

Matth. 6. in se inuenientem. Nolite solliciti esse dicentes, quid manducabimus: scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Et iterum, Petite & accipietis: quare & inuenietis: pulsate & aperietur vobis. Pro-

bat hoc illa sollicitudine, qua Pater ille caelestis passerulis prouidet & herbulis, vique ad ipsas formicas: quod si horum curam habeat, illique necessaria subministrat, quanto magis seruis suis illi famulantibus, vt ante declarauimus. Hoc similitudine confirmauit eius, qui panis inopia coactatus ad amicum suum medio noctis silentio recurrit, & declarat, quod in nostris nobis aderit necessitatibus multo diligentior, quam Pater filio charissimus: vnde sic concludit: Si vos cum suis mali vobis bona data dare filijs vestris: quanto magis pater vester de celo dabit, &c.

Notat D. Chrysofostomus quòd gentiles sublatarent Christianos, eo quod viderent illos calcæatos, habere buras pecunias, peras: cum Christus suis præcepit sequacibus: Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris, non peram in vna neque duas tunicas, neque calcæamenta, neque virgam. Quomodo ergo calcæatus inuestit D. Petrus, eni sic Angelus: Calcæate caligas tuas, &c. Et D. Paul. penulam habuit. Penulam quam reliquit Troade apud Carpum, veniens affer tecum, & libros, maxime autem membranas. Quid dicit Paulus, Christus iubet non habere calcæos tu autem penulam habes, & alius sandalium. Credit D. Hiero. Petrum deseruisse in hoc, quia nullus est sine defectu. Verum alio loco respondet, quod non calcæamenta sed caligas habuerit. Terebat ocreas quæ sunt dimidiæ caligæ. Postquam acutè gentilibus respondisset tandem ait: Dico primo, quod Christus hoc non præcepit omnibus, sed tantum Apostolis; & his non pro semper, sed illo in itinere, & tempore, quo illos mittebat, quod ex Evangelista confirmat. Vocatis duodecim Discipulis, dixit eis, in viam gentium ne abieritis, & in ciuitates Samaritanorum ne intraueritis, sed potius ito ad oues, quæ perierunt domus Israel. Infirmitas curate, mortuos suscitete, leprosos mundate, demones eicitite: gratis accepistis, gratis date. Nolite possidere aurum, neque argentum neque pecuniam in zonis vestris. Pater vester dicit quod solis loquebatur Apostolis: etenim ipse Dominus dixit, quod condemnaret eum, qui nudum non vestiret: si igitur vnicam tantum habuerit tunicam, quomodo nudum induam? Is enim cui non est aurum neque calcæamentum sed vnicæ tantum vestis, quomodo absque tunicis alium pascere? Quomodo nudum vestire? Quomodo absque his alium in domum inducere poterit? Et inueni ab illo perueniant: Quid faciendo vitam æternam possidebo. Nō præcepit vt se suis denudaret diuitiis, sed eo tantum casu, si vellent esse perfectus. Si vis perfectus esse: Consultando & admonendo dixit, non

non est autem idem consule e & legem ponere: nam
 qui statuit modis omnibus fieri vult, quod præci-
 pit. Qui vero consulet, & adhortatur, senten-
 tia & arbitrio auditoris relinquit, ut ex dictis,
 quod voluerit, eligat. Igitur primum constat,
 quod non omnibus hoc dixerit, sed tantum A-
 postolis.

D. Ch. III. Dico secundo; Neque Apostolos semper huius
 legi necessitate obstringi voluit: sed eos absoluit ab
 hac lege, cum iam ad salutarem crucem iturus
 esset: unde hoc liquet ex Saluatoris sermonibus:
 nam passionem aggressurus, vocatus illis dixit: cum
 vos mitterem sine marsupio, & pera aliquidne de-
 sist vobis? At ipsi dixerunt, nihil: Sed nunc, qui ha-
 bet marsupium, tollat & peram. Vt quid igitur
 Domine præcipis cōtraria? Primo vult illis vir-
 tus innotesceret, & cura quam eorum in se sus-
 ceperat. Illes per mundum erat missurus, mul-
 tis erant occasionibus intrandi, & necessitati-
 bus, panis salutisque inopia eoanguilandi, vo-
 luit ut viderent quod ipse curam gereret eorum,
 nihilque ipsis vniquam tali deforet protectore.

D. Ch. Ab initio vocationis hoc faciebat, ut Discipuli peri-
 culum virtutis sua facerent, & post hac in orbem
 terrarum exiituri, hoc exemplo se magis fideret &c.
 Et nihil eos pati sinebat vel paruum vel magnum,
 ubique aderat muniens & circumvallans eos, ut
 omnia eis uberem assuerent. Vt ex eo discerent,
 id quod intelligere deberent, quotiescumque
 laboribus opprimerentur, idcirco quaerit ab eis.
 Cum misi vos, numquid aliquid defecit? Ipsi suo
 ore respondeant: Nihil. Hæc fuit illa lectio, quã
 illis prælegit: quã multa pro illis fecerit, ipsis
 nihil eorum curantibus. Vt pater illis adiu-
 tu quoque in Deo discere collocare fiduciam,
 qui tibi pariter aderit ut pater tuis in necessita-
 tibus auxiliator.

D. Avoc. Creavit Deus (teste D. Augustinus) materiam
 medela nostrarum necessitatum, et iudicis nos,
 ut cum maxime omni terreno auxilio destitui-
 mur, supernum nobis coelitus demitti postule-
 mus: Vt ubi deficit humanum consilium, tibi in-
 tercedat diuinum adiutorium. In presenti occa-
 sione difficultas hæc occurrit particularis quo-
 ad vrgentem alimenti necessitatem: ad Philip-
 pum conuertitur, qui fuit vnus de primoribus,
 qui Christi classem frequentauerunt, imo primus
 a quo supremus ille Magister petiit ut illam
 frequentaret, dicendo, sequere me. Ea igitur Phi-
 lippe, quandoquidem tunc me intellexeris le-
 ctiones, quibus te instrui quoniam extrema
 tempore necessitatis est tibi recurrendum, qua
 ratione doctrina hæc communi poteris vti in
 Hieron. Bapt. de Lanua Tom. III.

hoc casu particulari. Vnde etiam panes ut man-
 ducent hi?

Quantum sapio, voluit illum tenere Deus IV.
 instar strenuissimi ducis. Stet in acie dux cum Ter-
 mitibus suis in frontispicio, ubi frequentiores Deus
 sunt hostium imperus & feriores, suos collegit suos ut
 milites, & ordinem præcibit tempore tumultus suos
 rus bellici seruandum, singulisque dii ponit, ut militet.
 tempore confictus ille ad tale confugiat prop-
 ugnaculum, alter ad aliud, hic talem obseruet
 portã ille talem defendat turrim. Nocte quando
 maxime milites dormiunt incurij, sicutum exci-
 tat tumultũ, & ad arma iubet subito conclama-
 ri: quo sine? Vt pateat quomodo ad sua singuli
 norint loca redire delectata, & qua ratione
 parati sint lancearij, in ordinem sigelli sclepe-
 rari, alij maiora præparent tormenta bellica in
 hostem explorenda. Venit in mundum Christus
 Dominus dux noster, ea intentione natus est, ut
 per Prophetam Micham dixerat, in Bethleem.
 Ex te exiet dux, qui regat populum meum Israel. Mich. 5. 1.

Eius munus fuit docere nos qualiter Satanã
 fortiores superemus imperus, & praxofeus sæ-
 pius illos tempore necessitatis, & per illum in-
 tentari, nos instruit, qua ratione nos in hac oc-
 casione gerere debeamus.

Sæuior aggressus, & frequentior tumultus, V.
 quo nos diabolus impetit hic est: Vnde etiam Quis
 panes? Vnde mulier habebis tunicas & monilia, acior sic
 si tali accessum minime concesseris? Vnde fene-
 stræ tuæ providebis, si modo cura non laboras
 allulsus, immodica tibi comparare? Vnde filiabus tuis
 habebis sufficientia maritandis? Quia ratione ho-
 nori tuo consules si non vaces vsuris? Vnde tibi
 voluptates? Vnde carnis delicia, si ad talis ædes
 nõ accesseris impudicus? Quinimo diabolus Chri-
 stum impugnante, hic eius primus fuit allulsus,
 Die ut lapides istos panes sumi. In deserto, & fame
 ita premere, quid tibi agendum, nisi ut de lapidibus
 panes conficias? Attende quis sis & qualis te in-
 uenias: quid facies? Ad hoc semel & sapius suos
 Christus præuenit, & in illis fideles omnes, ut
 dũ necessitatibus anguntur, oculos in manus Dei
 conuertant, ad illum cor suũ erigant, dicantque
 eũ sanctissimo illo Rege Iosaphat. Cũ ignoremus
 quid agere debeamus, hoc solum habemus restat, ut
 oculos nostros dirigamus ad te. Quoties hanc tra-
 ctant materiã dicendo nobis, ut diligenter at-
 tenderemus Patris nostri celestis sollicitudinẽ, qua
 passerulus provideat, qua prospicit herbulis.
 Quotiescumque te necessitate iugebis artatum,
 reipsum arma vna fide securaque spe, ad Deum
 recurre: non enim te perire patietur.

F Vult

VI. Philip-
pus vt ty-
ro miles
turbatur.

Vult nunc Christus fclum excitare tumultum, pragraui impetie necessitate, qualis nunc occurtebat. & Philipppum interrogat: *Vnde ememus panes?* Videamus qualiter arma fidei speique in Deum generose tractes, qua ratione oculos in diuinas eius manus noueris conicere. Porro Philippi, vt Tyro turbatur, nec his manum armis nouit applicare, sed sicut miles turbatur, qui ad vnum confogere debeat locum, recurrit ad alterum, & qui hęc arma sumere debebat, sumit alia. Ita Philipppus non nouit recurrere, & dicere: Domine vnde nobis panes, nisi de diuinis tuis manibus proventuri? Ad quod tentorium in tali occasione recurrendum, cum non aliud videamus apertum nisi Patris caelestis? Recurrit ille ad pecunias, & oculos coniecit in denarios, & cum videat esse paucos, spem omnis abiicit remedij. O quam atrox est hęc tentatio, & quam grauiter turbat ipsos Apostolos sanctosque pietate præclariores. In illam sepe cadunt etiam expertissimi bellatores, nec huius vix fidei speique certissimæ norunt arma tractare.

¶ 42
In Dialo.
contra
Lucif.

Paucos inueniunt ita sequitur D. Hier. Iqui fidem hanc adeo viuam habeant: licet enim multi illam habeant illitatis in communi, quod est credere quidquid de Deo credendum, de eius potentia, scientia, misericordia bonitateque sentiendum: in paucis tamen perfecta viuam, fides reperitur irruente calamitatis casu particulari, quantum ad tam securam in Deum fiduciam, quantum amoris debemus, quo nos diligit paterno, & curæ qua nobis prospicit vt filijs, multo firmiori & efficaciori, quam omnes terreni parentes, & vt credant fidantque illi omni postposito dubio, quod certo certius nostris accurret laboribus desperatissimis, extremis providendo necessitatibus vel disponendo quod nostra salutis expediet vtilius. *Hęc fides* inquit D. Hier. *est etiam apud eos, qui bene credunt diffidit inuenitur.* Exemplis hoc probat clarissimis, quæ prosequitur, virorum illustrium, qui cum fidem haberent integram, vt crederent & considerent in communi illa tamen eis desuit, vt de Deo certissime sperarent in suis aduersitatibus auxilium, dum extremis laborare et angustiis.

D. Hier.
Li. 2. cont.
Pelag. q.
119. &
seq. To. 2.

VIII.
Varus
probatut
ex pils.

Passim notum est facinus illud Moyfi & Aaron sapius repetitum, & paulo ante expensum: cum enim populus aquarum inopia laboraret, illosque Deus mitteret, vt loquerentur ad petram, vt illam viderent aridam, & nullo aquarum signo perficcam, nec non perpeperunt, quam parum quis loquendo tantummodo pos-

sit, in tantam inciderunt diffidentiam, vt hanc Deus tulerit ægerime. Hoc est quod ait: *Audit: Absorpsi sunt iudices petra iudices enim.* Erant Moyses & Aaron iudices populi, euntes autem ad petram, illique iuncti confidebant, quæ paruum esset ibi educendi aquas vestigiū, tantæ necessitati, remedium, omnem illorum fiduciam petra absorbit, & tantopere diffiderunt, vt nõ credentes solam posse vocem sufficere, ad verbera recurrerint, *Sanctus erat inquit, Ezechias, & consequenter fidem habebat integerrimam ad credendum, & fidendum in communi, veruntamen illi defecit: ad perfectam in casu particulari fiduciam, vt enim se desuit morbo prostratum mortali, licet ad Deum confugerit remedium salutemque postulans, illamque illi Deus per Vatem Isaiam firmiter addiceret, ab eo tem Propheta signum proposcit, cui oblatæ sanitatis securus iuniretur. Signum postulat, vt credat verum esse, quod Dominus reprobauerat, quod parus fidelitatis indicium est.*

4. Reg. 10.
8.

Error hic est adeo communis, vt ex sententia D. Chrysa. & D. Hieron. Nec ipse Abraham tante fidei vir, vt ab Apostolo dicatur. *Pater fidei*, ab hoc fuerit immunis? licet enim illam semper habuerit talem, qualem conueniatur in communi: defecit tamen in aliquo quantum ad casum particularem. Filium ex Sara coniuge principalior sibique cõsorte filium habere præoptabat. domus suæ, & omnium heredem facultatum: talibus commune desiderium, illo flagrans ad extremam devenit senectutem, donec ob ingrauescentem sui ipsius, & vxoris ætatem omnem spem amitteret post. ritatis. Quodam die apparet illi Deus, quocum familiariter locutus, tandem ait: *Euge age mi charissime, iam enim antiquum tuum expleturus sum desiderium, & optatum ex Sara coniuge filium obtinebis.* Audit hæc Abraham, & considerans ambos esse vetulos, & emortuos, risit, hoc iudicans impossibile, prouide respondet: *Domine mi, salua venia, iocaris.* Qua namque ratione sperare possum hoc ego, cum ambo, tam longe ab hoc distemus, vt nemo longius? *Risit, dicens in corde suo: Vt uti scie centenario nascetur filius, & Sara natiua pariet?* Domine placet mihi quod possibile est, & vt mihi viuat Ismael, iam nulla placent impossibilia. *Vinum Ismael viuat coram te.* Reuertitur Deus, & vt eum reddat securiorum, promissum suum reiterat & confirmat præcipiens, vt nasciturum filium nomine vocaret Isaac, quod significat risum illum condempnans, quem ad primum promissum incredulus effuderat.

D. Hieron.
a. Rom. 6.
de Panis.
b. i. 3. con.
Pelag.
c. Ro. 4. 19
IX.
Etiam
Abraham
in hac
defecit.

Gen. 17.
17.

derat: Hæc omnia verba sunt. SS. iustorum Patrum, iuxta quæ clarè patet in hac fide supereminenti defectus: quod declaratur auctor quidam, eo quod hæc doctrina repugnare videatur Apostolo, qui fidem in Abraham commendans excellentissimam sic ait: *Et non infirmatus est fide, nec consideravit corpus suum emortuum, cum iam sepe centum esset annorum, & emortuam vuluam Sara, in repromissione non hesitavit diffidentia. Ponderat illud verbum: In repromissione. Repromissio, est iterata, & repetita promissio quasi dicat, quod dum illi Deus promissit, de promisso dubitavit, donec denuo reverfus illud confirmavit, idem secundo repetens, de quo loquitur eleganter noster Sixtus Senensis.*

L. 5. Bibl. Anno. 93. X. Similiter & Moyfes. Ho. 91. in Matt.

Licet autem defectus hic in multis materiis particularibus, vix sit, communior tamen est (teste D. Chrysol.) quando nos laboribus, adversitatibus, & necessitatibus circumdatos, & angustatos ingremiscimus. Quam pauci sunt qui tales non sint, ut necessitate prelii, quibus nec visus supererit nec vestis, non animo turbentur nec seiant ad Deum confugere tanta quantà par est, freti fiducia, Moysen, inquit, considera: in eum, die quodam populus insurgit seditiosus, exclamando: iam nobis manna nauseat, propone nobis carnes. Afflictus Moyses Dominum adit, & expostulat: heu Domine mi quantum humeris meis onus imposuisti, dum huus mihi curam populi commisit: ultra vires est: carnes postulant, quas nec habeo, nec video, nec scio, unde illas populo deptomam comedendas: *Vnde mihi carnes, ut de tanta multitudinis? Fateor ingenue, Domine mi cedunt mihi vires, animam abiicio. Obsecro ut interficias me, & inveniã gratiam in oculis tuis, ne tantis afficiar malis: Nô hoc te cruciet respondet Deus: Dabo vobis carnes nò uno die nec duobus, vel quinque, aut decem, nec viginti quidem, sed usque ad mensum dierum, donec exeat per naves vestras, & vertatur in nauisam. O Domine, replicat Moyses, iocus est. Numerantur hic ex vris ultra sexcenta millia, & ais, dabo vobis carnes per mensum integrum, ut tanta pariat abundantia fastidium? Vbi boves tantæ maclandi multitudinis? Quis oves videt, quis arietes, quibus tot hominum fami satietat? O Moyses, respondet Deus, quam longè retrocedis, an ignota tibi brachij mei fortitudo? Numquid manus Domini inanis? *Quis Stupeo, quod cum Moyses tanta viderit miracula, & potentissimi Dei brachij mirabilia, cū ille sit, quomediante Deus**

maris profunda denudavit, terram mutavit, solè obsecravit, panem de celo eduxerit, fontes in petra protulerit: modo deferta perambulans vbi nec oves, nec boves, carnesque conspicit, his ita turbetur animus, etiam cum ipso Deo colloquens qui remedium illi pollicebatur, ut non possit eius potentia, constanter promissioque consistere, quinimo hæret anxius, & licet illum dirigat Deus, & loquatur, non confidit. Itaque sic verū est nullam esse tentationem, quæ turbet magis, quaque Diabolus certius animam vincit, & prosternit, quam illa. *Vnde ememus panes? Succurrat mihi Deus, quid non fecit, ut suos in hoc prelio milites instrueret, quatenus tempore necessitatis ad Deum confugerent, illique ex toto corde fidentes adhererent? Et quàm male hanc addiscunt lectionem? Et quam elumbi sunt impetus tempore tyrones.*

Notat D. Cyrillus Alexandrinus id quod *Lib. 10. de Dominus Moysi statuerat, quando populo manna dedit. A lotat. na depluit, scilicet. Imple gomor ex eo, & custo. Ex. 16. 32 dia ut in futuris retrogradationes: ut noveritis XI. panem, quo alii vos in solitudine, quando educti Doceat estis de terra Egypti. Cum hæc ad o. ulum habe. populum tent, & tantilla pressi sunt necessitate, illos vide. Deus ex re licet turbatos omnes, confusos, afflictos, qui præteritis vna fide constantes non noverint ad Deū confiduciam. fugere, non dicere, non rogare: nonne tu Domine Pater es noster, tuæque nos curæ commisit? Idem expendit idem D. Cyrillus in illo quod *Lib. 5. de Aderat. plebi contigit egrediendi de Egypto. Ex vna parte Pharaon populum insequitur, calcesque premit precedentium, & prouide retrogradi nō datur: ex altera pelagus occurrit sic ut progredi sit impossibile. Recurrit ad Dominum Moyses, aperit ille pelagus, & momento temporis viam in fundo sternit: sic illis interextam pulcherrimis, qua transmittunt illi incolumes, submersis Pharaonis copiis. Quis Deus? Hic oculi attendite, ut si quando similes occurrerint aduersitates ad me confugiatis, ego vos namque restitiam incolumes. Quoniam tibi hostes occurrerint (ait Dominus) tibi que videbitur impossibile, quod te manibus eorum saluum eripies, eos ne timueris: Recordare qua fecit Dominus Deus tuus Pharaoni, & cunctis Egyptiis. Nihilominus illos videbis, quod ad primam hostium vocem, & tumultum tumultuentur, alterentur, confundantur, terga vertant, atque proiciant. Hæc est illa querela, qua Deus contra populum coram Moyses lamentatur. Quousque nō credetis mihi in omnibus signis qua feci coram eis? Quousque tandem**

mei populus non recordabitur: Non enim tot signis & prodigijs coram illo patris, dum se dolens aduersitatibus anxios, mea noluit fidele potestate. Hoc est nostrum commune damnum. Quis explicet quid pro te Deus fecerit? Te creatum, esse dedit quando illud nec mereraris, nec mererari poteras, Angulum domus suae tibi cōsignauit in custodem, pro te calos condidit: pro te sol oritur, & aqua descendunt: pro te de caelo uenit in terram, pro te incarnatus est, ieiunauit, plorauit, mortuus est, suum tibi propinquit sanguine, suam tribuit carnem, vitam animam cōtinuas, ino se ipsum. Et haec in quem sic em? Ut tali confidas patri talique bonitati: & hoc tibi persuadeas, quod ille qui talia tibi dedit, & prouidit, tibi in huius uita misertus, & futurus non deest auxiliator. Nihilominus te ipsum considera dū panis laboras amona, pecuniarum inopia, ad quem recurras, a quo petas, ignoras, ita fluctuas, ita turbaris, ita confundentis. Quam inops consilij quam tibi dormit fides, quam emortua fiducia sine potest (quasi D. Hieron.) ut sciens, quod tibi fuerit adeo promissum, adeo liberalis in rebus illis sperem, quas tibi mera sua concessit gratia, illas te nec petente, nec quidem mente concipiente: tu hac fiducia non inuas, ab illo spes tam parua, qualia sunt tuae necessitati remedia? Nec cor apponas, ut uina fide concitatus te Christi pedibus aduoluas: dicatque: Deus meus: meum est in te remedium: *Vaque qui maiora praestitit & maiora praestabit,* inquit D. Hieron., illas expendens rationes, quas ad rem Christus adduxit.

XII. Ex praxeritis & aliis beneficijs Deo fidei nescire,

In cap. 6. Mat.

D. H. 18. Tom. 1.

XIII. Eleganter conuicit Propheta Hanani Regem Asa. Reguare caput hic, & prudenter imperare populo Dei, cuius hoc primum facinus fuit exprobat vates Hanani Regi Asa.

1. Paral. 14. 11.

regi Asa ne vnus quidem desideraretur. Hec, intelligo ueris illis d. Pagina signitanti. *Exterritus Dominus Aethiopes, & Dominus capiente contrit panis, & ex reu illius praedante.* His spolijs praedius reuertitur Asa, nam iustitiam fuerunt dimittit, & manubias, quae caelis Aethiopijs superfluit, ut uide magis uidebat quod eo uenissent, ut illas Dei populo traderent, quam bello lacerarent. Pro ut illis obtiniam vates Azarias, praedica, & persuadet ut in Domino confidant, quae quidem oculis tanta conspexissent beneficia: Quocirca relumptis animis duplici spiritu Rex aggressus est idololum, atqueque destructionem. Elapso post aliquanto tempore Rex Isaiel suas in campu producit legiones, regemque Iuda corona cingit militari: delectum hic facit militum, vitelque suas tamis hostium copiis sentit impares resistendis: quocirca ad regem Syriae Benadab Legatos mittit rogatus supplicat. Templi thesaurus profert munera regi Benadab conquestus se ad extrema redactum, inter arcum & parietem, inopem consilij, nisi manum porrigat ille subsidiariam, totamque suam eorum fauori inuici fiduciam. Accedit regem ex Dei nomine vates Hanani. Venitne tibi in mentem, o Rex, quod tibi contigit quando copiis Aethiopes innumeras te lacerabant, quod tamam Dei ipsa luce claris expertus sis auxilij gratiam? Modo tibi in hac aduersitate clangui animus, nec vnquam in mentem uenit, ut diuinum exposceres auxilium, Deoque fideres: si quis alius. *Sculis igitur egisti,* Merito stel in arguendus. Cum probatum habes in rebus adeo magnis & arduis Dei subsidium, quod & tibi in maioribus insuper promissum, inuisti hoc tibi in minoribus defuturum. Hic tua est mentis inopia, in cuius supplicium tibi in Dei nomine praenuntio, quod lamentabili te fuerit sapere tristem interite: quod na factum esse cognoscimus.

Et haec vestra est, Christiani, meaque animi stultitia, quam sapientis experti non sumus Dei in rebus arduis maximeque subsidium? Quam li. Et huius quid nobis constat, quod paratis adstet manus quibus nos aduotur? Quis tibi esse praestitit? Quis que rei vitam? Quis te de sarana liberant? Quis redolumus. Quis tibi esse praestitit? Quis que rei vitam? Quis te de sarana liberant? Quis redolumus.

Quis tibi vitam, animamque tradidit? Numquid aliquis talia tibi dilectionis pignora, & benivolae signa voluntatis, qualia Deo ostendit euidenter? Stolte igitur, haec considerans, modo inopia constitutus, quatuor assium, vel panis frusto deficiente, vel pallio, vel veste, vel penula,

2. Paral. 16. 9.

44

penula veteris, quod te Deus deseret, emoriturque panem? Quid si tibi a Filij Iherosolymitani, qui petens tantam esse patris tui erga se dilectionem, ut ad amantem illi dederit duo milia denariorum appendentem, & smaragdum quingenta, nihilominus dubius ambigeret, num illi pomum vellet largiri, vel prunum: cum iis copiosius haberet oppletissimos. Hoc Christi fuit argumentum. Nonne tibi dedit anima tua margaritam tanto pretio aestimabilem, ut illa sola toto praeponderet mundo, Et hanc quidem tibi illam non exposceni? Nonne tibi corporis tui tradidit smaragdum tot perfectionibus sensibusque pretiosum? *Nonne anima plus est quam esca, & corpus plusquam vestimentum?* Qui tibi ista concessit mollia pretiosa te illa non rogare, panis non concederet tibi fructum extremae patienti? Rationis inops ille filius, qui si videret tantum erga se patris amorem, ut infirmo iam in valetudinis remedium suum illi propinaret sanguinem: si videret quod pro salute recuperanda pomum indigeret, de patre suo dubius haeret, num illud vellet largiri. Cum igitur cordis sui tibi profunderit sanguinem: adhuc de concedendo tibi pomum dubitabis? Haec una fuit ratio, cur nobis donum illud infiniti reliquerit valoris, venerabile scilicet Sacramentum, ut nempe curam notaremus, qua de omnium nostrum est salute sollicitus. *Quis credas, quod ille, qui seipsum tibi tradidit, & secum quidquid habet, tantaque profudit libertate, ut semper quotiescumque voluerit illum recipias, ille tibi deficiat in eo, quod tam parum est momenti, in victu scilicet vel vestitu? Defectus est fidei, loquitur D. Hieron. Incredula est illa copiositas (ita D. Cyprian.) In cuius supplicium Deus te deseret, sicut te pati permittit, omnibusque indigebis. Hanc am te discite lectionem, & si quando diabolus accesserit, tibi que dixerit: *Vnde illi responde, de Dei manibus, de Domini mei potentia, qui nullis deficit suis creaturis quanto manus illis, quos sanguine suo redemit pretio.**

§. 12. Vnde ememus panes? Non aduertit Philippus quid Christus interroget, nec ille, nec Apostoli ad eius recurrunt potentiam pro eleemosyna, sicut pro vindicta.

83 49 R Espondet Philippus: *Ducentorum denariorum panes non sufficiunt, ut unusquisque modicum quid accipiat. q. d. Domine quae-*

ris vnde panes conquiramus? respondeo nihil hic ad n. animum adesse: licet enim ducentes haberemus denarios, & illos emendis panibus infumeremus, ne vix quidem singuli nucam proportionem repererent. Aduertit D. Augustinus hoc responsum datum fuisse omnium nomine Apostolorum, sic illud signante Euangelista D. Marco quo loquendi modo figura ut impossibilitas: illo namque Philippus iustitiam (ut notat D. Thom. & D. Cyril.) Non quod inter omnes denarii reperiretur denarius, sed quod illi non sufficerent licet haberentur. Ait igitur nec panis est, nec ad sunt in promptu denarii, quibus illum coemamus. Prodit in medium D. Andreas germanus Petri, & ait: *Est puer vnus hic, qui habet quinque panes hordeaceos, & duos pisces: sed haec quid sunt inter tantos? Quis inde quinque milia satur hominum? Evidenter ostendunt in sua responsione boni illi Apostoli, quod licet S. Andreas omnium primus fuerit, qui Christi classem frequentarit, & D. Philippus ille qui ad eam praeter ceteris aduocatus, historiam referente D. Ioanne, quocirca ceteris fuerint Discipulis antiquiores, in fide tamen defecerint, nec in Christi doctrina satis fuerint eruditi quam ut ante diximus, in primis ille Magister illi praelegerat, quod illa fuissent sufficienter instructi, parati habebant responsum, illud scilicet quod postmodum illi dedit D. Petrus Apostolus: *Domine tu nosti omnia. Tu Domine nosti vnde.* Illud idem in simili occasione dederat Propheta Ezechiel, cui cum Deus ad oculum spectandum obtulisset campum innumera confertum hominum multitudinis ita mortuorum, ut illis nihil aliud praeter ossa arida, & conuulsa superesse videretur, illa conspiciens, vatemque interrogas, sic ait: *vnde spiritus, vnde vita colligenda, qua mortui illi reuiuiscant? Hoc enim indicat haec interrogatio: *Vnde sunt viuunt ossa ista? Cui sic Propheta? Hoc tu Domine nosti, cum enim tuis in manibus sit potestas, illis dare vitam non es impotens, quolibet modo tibi placuerit: Domine Deus tu nosti.***

Hoc modo respondere debuissent Apostoli, tantoque magis, quanto Dominus illis ad hoc dedit occasionem ipso modo percunctandi: non enim dixit: *Philippus vnde emes panes, quos manducant hi? Sed vnde ememus panes.* Ita ut suam iunxerit personam cum Philippo, vnde e-demonstrans quod ipse simili cura premere ur. Si famulus quidam pauper Domino seruiret ditissimo, cui lectura surgerent opibus, cellaria vino, horrea tritico, quidam autem accederent

Lib. 2. de conf. uanag. c. 46

In hunc locum.

1. Si u hic produnt Apostoli fidei defectum.

100. 21. 17

Ezec. 37. 7

11. Cui Christus dixit in plurali: *Vnde ememus.*